

24
ROČNÍK 16

20. dubna 2007

V ČÍSLE:

Ústav lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP a FNO slaví 30 let od svého založení • Centrum nádorové proteomiky: jedna z cest ke kvalitnějším léčebným a diagnostickým výsledkům • Z novodobé historie Univerzity Palackého

Zahájení letošního ročníku AFO 2007 se neslo v duchu obsáhlého výkladu k „vědeckému pokusu“, jenž měl vyústit ve zrod dalšího vývojového stádia festivalu. Uspěšnému vyvrcholení složitého experimentu napomáhala mj. i ministryně školství Mgr. D. Kuchtová (na snímku vlevo), kterou do improvizované laboratoře pozval „hlavní řešitel projektu“ a současně moderátor večera I. Šmoldas (uprostřed).

Více informací viz <http://www.afo.cz>.

-red-, foto -tj- ▶

Podnikatelský inkubátor UP zvítězil v prestižní soutěži

■ Dne 3. 4. se v prostorách Kongresového centra v Praze uskutečnil 2. ročník soutěže *Podnikatelský projekt roku*, zaštitěný Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a pořádaný Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest ve spolupráci se Sdružením pro zahraniční investice AFI. Projekty soutěžily v šesti kategoriích, přičemž olomoucká univerzita se účastnila dvou kategorií – *Vědecko-technický park roku* a *Podnikatelský inkubátor roku*. V každé kategorii vybrala nezávislá porota tři finalisty, z nichž nakonec vzešel celkový vítěz kategorie. V kategorii VTP se Vědecko-technický park UP dostal mezi poslední tři finalisty, ale vyhrál nakonec zástupce z Plzně. Podnikatelský inkubátor UP ovšem ve své kategorii zvítězil; nominován spolu s ním byl Technologický inkubátor VUT Brno a Podnikatelské inovační centrum Zlín.

Porota při výběru zohledňovala především dvě kritéria – konkurenceschopnost a realizovatelnost projektů. Právě v těchto kritériích dopadl olomoucký inkubátor nejlépe. Ceny pro nejlepší projekty byly předány za přítomnosti ministra průmyslu a obchodu M. Římana.

Ocenění *Podnikatelský projekt roku* je určeno pro kvalitní, konkurenceschopné projekty českých podniků v sektoru zpracovatelského průmyslu a s ním souvisejících služeb, které byly podpořeny ze strukturálních fondů EU.

Cílem projektu *Podnikatelský inkubátor Vědecko-technického parku UP v Olomouci* je zvýšení konkurenceschopnosti podnikání v olomouckém regionu, podpora inovací, stimulace poptávky po výsledcích vědy a výzkumu a jejich komercializace, podněcování podnikatelského ducha podporou vzniku spin-off nebo inovativních start-up. Projekt si dává za cíl především co nejvíce připravit prostředí pro budoucí podnikatele inovačního podnikání – podnikání, které má za úkol podílet se na hospodářském rozvoji regionu využitím výzkumného a vývojového potenciálu dané oblasti.

Podnikatelský inkubátor poskytne prostředí o rozloze 1603 m² pro podnikatelské účely 15–22 začínajícím, vysoce inovačním firmám. Těmto firmám bude kromě zázemí poskytována rovněž dotace na nájem, poradenské služby a dotace na odborné konzultační

služby externích expertů v oblasti problematiky podnikání, které by převyšovaly nabídku managementu podnikatelského inkubátoru.

Ambicí tohoto projektu je rovněž přispět k lepšímu propojení regionální ekonomiky s výzkumnými a vývojovými kapacitami UP, a tím k vyššímu využívání jejich vstupů a progresivních technologií podnikatelskými subjekty.

Vytváření prostředí pro vznik a vývoj malých a středních podniků je ve svých důsledcích velmi pozitivním přínosem pro hospodářský růst regionu. Význam MPS celosvětově narůstá, neboť v tomto sektoru vzniká nejvíce nových pracovních příležitostí. Podmínky pro zahájení podnikání se však vlivem celé řady okolností spíše zhoršují a s tím stoupá význam vytváření prostředí nakloněného podnikání s přidruženou podporou malým a středním firmám při a po určité době od založení.

Na kofinancování provozu Podnikatelského inkubátoru VTP UP se podílí Univerzita Palackého (neuznatelné náklady projektu – 2. mil. korun) a Olomoucký kraj (25 % uznatelných nákladů projektu – 2. mil. korun). Celý projekt vznikl ve spolupráci mezi UP, Statutárním městem Olomouc a Agenturou CzechInvest.

Mgr. T. Chalupa, redaktor informačních materiálů UP

„Kde je kde?“

■ *Pod tímto názvem byla 11. 4. v Galerii Schody Uměleckého centra UP zahájena výstava studentů Katedry designu Fakulty textilní Technické univerzity v Liberci. Jde o reciproční výstavu, která navazuje na obdobnou přehlídku tvorby studentů a absolventů Katedry výtvarné výchovy PdF UP v univerzitní galerii N v Jablonci nad Nisou na konci března. Jak již dříve uvedla PhDr. O. Badalíková, Ph.D., rámcem pro tyto počiny je snaha pedagogů Katedry výtvarné výchovy umožnit jednotlivým výtvarným oborům na všech typech vysokých škol prezentovat své práce na olomoucké univerzitě a zároveň přiblížit zdejší studentům spletitý kontext současného výtvarného směřování.*

-red-, foto -tj- ▶

Prezident republiky jmenoval nové profesory vysokých škol

■ Dekrety 68 novým profesorům českých vysokých škol předal prezident republiky V. Klaus při slavnostním aktu 16. 4. 2007 ve Velké aule Karolina v Praze. Mezi jmenovanými bylo celkem šest nových profesorů UP a to **prof. Z. Bouchal, Dr.**, pro obor Optika a optoelektronika; **prof. M. Dušek, Dr.**, pro obor Optika a optoelektronika; **prof. J. Ehrmann, Ph.D.**, pro obor Patologie; **prof. J. Klein, Ph.D.**, pro obor Chirurgie; **prof. T. Opatrný, Dr.**, pro obor Obecná fyzika a matematická fyzika; **prof. V. Voženílek, CSc.**, pro obor Geoinformatika (na návrh VŠB – Technické univerzity Ostrava).

Na návrh Vědecké rady UP byli jmenováni rovněž prof. M. Bednář, CSc., pro obor Filozofie (I. LF UK, Filozofický ústav AV ČR); prof. B. Klejdus, Ph.D., pro obor Analytická chemie (Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně); prof. D. Mocná, CSc., pro obor Dějiny slovanských literatur – česká literatura (Univerzita Karlova v Praze) a prof. T. Polívka, Ph.D., pro obor Biofyzika (Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích).

Noví profesori byli jmenováni s účinností od 16. 4. 2007.

Blahopřejeme.

-red-

Wilhelm Nather: Kroniky olomouckých domů

■ Po vydání dvou dílů Kronik olomouckých domů autora Wilhelma Nathera v původním jazyce – němčině, vydala Univerzita Palackého, tentokrát v koedici se Zemským archivem v Opavě, český překlad tohoto rozsáhlého díla, které zůstane pravděpodobně ještě dlouho zdrojem poznatků pro všechny domácí i zahraniční zájemce o studium dějin města Olomouce. Překlad do češtiny provedl emeritní ředitel Státního archivu Olomouc PhDr. V. Spáčil.

Kniha byla sepsána v posledních dvaceti letech 19. století místostarostou královského hlavního města Olomouce, který je doposud jediným členem,

kteří se rozhodl sestavit pořadí majitelů jednotlivých měšťanských domů v Olomouci, včetně soupisů věcí zanechaných v pozůstalostech, zhruba od 16. století do roku 1900. Originál rukopisu je dodnes uložen ve Státním okresním archivu Olomouc.

Distribuci a prodej knihy zajišťuje prodejna učebnic a skript UP na Biskupském nám. 1. Cena každého dílu je 611 Kč, v prodejně UP je možno tyto knihy zakoupit za 470 Kč (každý díl – trvalá sleva).

RNRD: H. Dziková, ředitelka Vydavatelství UP, foto -tj-

Publikace z olomoucké přírodovědy boduje doma i ve světě

■ Jen málokterá kniha o České republice se těší takovému zájmu doma i v zahraničí. Přestože není z pera žádného známého beletristy, je velmi žádaná coby výborný průvodce po ČR. Publikace *Česká republika – portréty krajů* na 136 stranách nejenže shrnuje všechna základní data o zemi a jejích regionálních celcích, zároveň přináší statistické údaje o vývoji společnosti v letech 1989–2005. Zájem o ni je takový, že po necelém půldruhém roce od vydání je připraven dotisk a koncem letošního roku i další aktualizace.

To hlavní, co v ní najdete, vznikalo v pracovních Katedry geografie PŘF UP. Naše diplomatická zastoupení v zahraničí zjistila, že jim chybí základní prezentační materiál, který by nabízel zejména podnikatelské sféře ucelené a aktuální údaje o Česku i jednotlivých krajích. Centrum pro regionální rozvoj brněnské Masarykovy univerzity, které státní zakázku vyhrálo, nás oslovilo, zda bychom podstatnou část knihy nezpracovali, říká jedna z autorek publikace RNRD: I. Smolová, Ph.D., z Katedry geografie PŘF.

Kniha nabízí geografická fakta, údaje o nezaměstnanosti, vzdělanostní profily ČR i krajů, charakteristiky průmyslu, zemědělství i cestovního ruchu a další data, která mohou zajímat podnikatele, politiky i turisty. Publikaci, kterou financovalo Ministerstvo pro místní rozvoj, ocenila Ioni Asociace novinářů a publicistů

Ústav lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP a FNO slaví 30 let od svého založení

■ Ke svému letošnímu významnému výročí uspořádal Ústav lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP a FNO v historii České republiky první interdisciplinární konferenci zabývající se možnostmi detekce a případné léčby patologických stavů v nitroděložním období. Konference se zúčastnili špičkoví zahraniční odborníci z USA, Velké Británie, Holandska, Švýcarska a Běloruska. Mezi posluchači, kterých bylo kolem 300, byl i velký počet kolegů ze Slovenska a Polska. Vlastní konference byla třídní, kdy první den byl uspořádán workshop týkající se diagnostiky a managementu vývojových vad srdečního svalu. Druhý den patřil převážně zahraničním přednášejícím. V rámci širokého záběru proběhl i přednášky věnované genové terapii. Závažná byla diskuse o situaci v České republice. Třetí den byly předneseny přednášky našich vedoucích pracovníků v tomto oboru.

Akce byla uspořádána v prostorách Regionálního centra Olomouc, a právě jeho pracovníkům patří poděkování za pomoc s technickým zajištěním. Podle ohlasu lze usoudit, že šlo o velmi úspěšnou konferenci, která by v příštích letech měla mít své pokračování.

V rámci zdravotní péče o novou generaci se pozornost lékařů stále více zaměřuje na období intrauterinního vývoje plodu, čili na období ještě před vlastním narozením dítěte. Přispěli k tomu nové metodiky a postupy umožňující jeho zobrazení, případně posouzení jeho životních funkcí v nejčasnějších stádiích vývoje. Zřejmě největší pomoci v tomto směru jsou cílená specializační vyšetření pomocí ultrazvukových přístrojů, ale v některých případech je nutno použít i metod invazivních, jakými jsou např. odběr plodové vody, choriových klků nebo vyšetření pupečnickové krve. V průběhu posledních let jsme zjistili, že plod může být postižen

velkou většinou stejných onemocnění a vad, jaké se manifestují až v průběhu dětského věku nebo v dospělosti. Práním každého rodiče je mít zdravé dítě. Z tohoto důvodu vidíme celosvětový rozvoj jak prenatalní diagnostiky a nejrůznějších typů vrozených vývojových vad a dědičných onemocnění, tak i vznik nového oboru, kterým je fetální medicína. Oproti minulosti, kdy jsme převážně v rámci sekundární prevence vyloučili z dalšího vývoje embrya a plody s nejzávažnějšími typy postižení, v současnosti máme možnost poměrně značné množství poruch vývoje buď léčit, nebo je převést až do termínu porodu, kdy pak jsou operativně řešeny postnatálně. Týká se to nejrůznějších retenčních útvarů – např. uropoetických traktu, dále pak poruch krvetvorby a metabolismu. Česká republika má dlouholetou tradici s tzv. screeningovými těhotenskými programy v časných stádiích gravidity, kterými lze zachytit nejčastější chromozomální aberace, případně rozštěpové vady páteře, vedoucí k celoživotní inkontinenci a nemožnosti funkce pánevního pletence. Mnohé z těchto stavů jsou krátce po narození letální. Všechny tyto programy jsou samozřejmě pro těhotné zcela dobrovolné, avšak na druhé straně ošetřující gynekolog by měl vždy těhotnou ženu o této možnosti informovat, vysvětlit jí je a v případě zájmu zajistit jejich provedení. Po dobu asi 20 let byla tato vyšetření prováděna v období mezi 15.–20. týdnem gravidity s 65% úspěšností pro nejčastější chromozomální defekty, ale s téměř 15% falešnou pozitivitou. V posledních čtyřech letech se olomouckému pracovišti, původně jako prvnímu v republice, ve spolupráci s Fetal Medicine Foundation v Londýně vedeným prof. Dr. K. Nicolaidese, podařilo zavést tzv. prvotrimestrální screening. Vyšetření plodu pomocí ultrazvuku a odběr mateřské krve se provádí v období již mezi 11.–14. týdnem těhotenství, přičemž výsledky jsou známé do druhého dne. Záchyt nejčastějších chromozomálních vad je až 97%, falešná pozitivita je jen 5%. Mezi těhotnými je o tento postup mimořádný zájem a počty vyšetřených velmi rychle stoupají. Jde však o metodu, kde podmínkou je evropská akreditace všech provádějících lékařů i evropská certifikace přístrojového vybavení jak ultrazvukového tak biochemických analytických přístrojů. Vyšetření mají charakter interdisciplinární, kdy jde o spolupráci genetiků, porodníků, biochemiků, imunologů a představitelů dalších vědních disciplín k zajištění optimálního výsledku.

Prof. J. Santavý, CSc., přednosta Ústavu lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP a FNO

přísících o cestovním ruchu jako nejlepší regionální průvodce roku. Nejčastějším místem, kde se kniha vyskytuje, je zahraniční velvyslanectví v ČR a české ambasády v zahraničí.

Odborníci z olomoucké Katedry geografie PŘF nebyli osloveni pro tento projekt náhodou. Renomé jim dělá například spolupráce na *Velkém atlasu světa*, kde dva a půl roku zpracovávali pro českou mutaci články o místní geografii.

P. Vysloužil, mluvčí PŘF UP

Plastelinové postavičky aneb Gratulujeme k narozeninám

■ Vskutku zdařilý výtvarný návrh s tématem přání k narozeninám obdržel prof. J. Ševčík, děkan Přírodovědecké fakulty UP. V soutěži o nejlepší výtvarný návrh, kterou před časem vyhlásil, zvítězil však ten neoriginálnější. Plastelinové postavičky autora M. Macka, studenta 5. ročníku Katolické teologie CMTF UP, nadchly výběrovou komisi nejen originalitou, ale také technickou varibialitou a možnostmi širokého spektra využití. Oficiální vyhlášení výsledků soutěže se uskutečnilo 12. 4. v kanceláři děkana PŘF UP.

Již delší dobu posílá Přírodovědecká fakulta svým stávajícím zaměstnancům i těm, kteří již odešli do důchodu, přání k narozeninám. Dosud se oslavení setkávali s tradičními blahopřáními, která fakulta pořizovala v maloobchodě. „Protože se tato setkala s kladným ohlasem, rozhodli jsme se vyhlásit soutěž zaměřenou na přání fakultní,“ sdělila za výběrovou komisi k motivům vyhlášení soutěže Mgr. D. Petřelová. Do soutěže mohl být přihlášen pouze vlastní návrh studenta nebo zaměstnance Univerzity Palackého, mj. za souhlasu, že jeho výtvarný návrh může být použit jako oficiální přání k narozeninám Přírodovědecké fakulty.

Vítěz soutěže obdržel třídní poukaz na pobyt v rekreačním zařízení PŘF UP v Karlově. Dovoleno pro dvě osoby přenechal autor vítězného návrhu svým spolužákům, kteří zhruba před rokem uzavřeli manželství a dosud neměli možnost svatební cesty. Kromě ocenění, které obdržel vítěz soutěže, získali finanční odměny i další tři účastníci, věcné poděkování pak také mateřská škola Hlubočky, kde M. Macek pracuje a která do soutěže vstoupila jako sponzor materiálu, z nichž postavičky vznikly.

Titul Miss Academia 2007 zůstal ve Zlíně

■ Královnou vysokoškolaček byla ve středu 4. 4. při finálovém galavečeru v Městském divadle Zlín korunována studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně K. Plhoňová. Mezi deset finalistek se letos opět probojovala i reprezentantka UP – jednadvacetiletá studentka Aplikované tělesné výchovy na FTK UP M. Pavelková.

Další informace viz <http://www.missacademia.cz/2007>.

-red-

-map-, foto -tj-

Lékaři si vyměnili své zkušenosti s peritoneální dialýzou

■ Již páté celostátní sympozium o peritoneální dialýze pořádala v Olomouci 29. 3. I. interní klinika Fakultní nemocnice Plzeň ve spolupráci se III. interní klinikou FNO a LF UP, Lékařskou fakultou UK v Plzni, Univerzitou Palackého v Olomouci a firmou Baxter Czech. Přestože se jedná o velice specializovaný obor, sympozia se zúčastnilo kolem 200 specialistů včetně špičkových zahraničních hostů. Součástí sympozia byla rovněž přednášková část věnovaná zdravotním sestřám.

Peritoneální dialýza je jednou z metod očisťování krve při selhání ledvin, která se ve své moderní podobě mohla rozvíjet až po roce 1990, neboť do té doby u nás chybělo potřebné vybavení, uvedl jeden z členů organizačního výboru sympozia doc. J. Zadražil, CSc. Dialyzační membránou je při této metodě pobřišnice a k očisťování krve dochází přestupem plodnin bílkovinného metabolismu z krevního oběhu

▲ K významným hostům sympozia patřila prof. S. Prichardová (Chicago), jejíž přednáška byla zaměřena k perspektivám peritoneální dialýzy

▲ Kaple Božího Těla UC UP hostila 29. 3. H. Blochovou, členku souboru Kvinterna, k jehož hlavní orientaci patří křesťanská a židovská hudba Evropy 13.–15. století. V jejím podání zazněly „Středověké mariánské písně na poutnické cestě do Santiaga de Compostela“.

-red-, foto -tj-

Ke 110. výročí první bronchoskopie

■ Za účasti téměř tři set odborníků z oblasti plicního lékařství, ale i z dalších souvisejících oborů, jako je imunologie, radiologie či patologie, proběhl v Olomouci jubilejní desátý ročník odborné konference s mezinárodní účastí *Tománkovy dny bronchologie*. Ve dnech 30.–31. 3. ji v prostorách Regionálního centra Olomouc uspořádaly Česká pneumologická a fizeologická společnost, Klinika plicních nemocí a tuberkulózy FNO a LF UP a Agentura Haná. Kromě předních českých bronchologů vystoupili v odborném programu i hosté z dalších zemí, mimo jiné například z Holandska či Německa.

Jsmo rádi, že se podařilo tuto významnou odbornou akci uspořádat v Olomouci, navíc se uskutečnil přesně v den sto desátého výročí, kdy byla v Německu provedena první bronchoskopie. Zachránila tehdy život člověku, který vdechl kost, uvedl předseda organizačního výboru konference a přednosta olomoucké kliniky prof. V. Kolek, DrSc.

Olomoucké plicní pracoviště patří k předním centřům v České republice, používají se tu moderní postupy v diagnostice i léčbě plicních onemocnění. Umíme zavádět bronchiální protézy, které udržují průchodnost průdušnice a průdušek tam, kde nádor či jiný proces způsobí uzavěr a pacientovi hrozí udušení. Pracujeme také s laserovou léčbou, vysokoenergetickými zářiči a dalšími moderními postupy. V počtu a spektru výkonů patříme u nás na špičce, podotkl prof. V. Kolek, který je zároveň předsedou bronchologické sekce České pneumologické a fizeologické společnosti.

právě přes pobřišnici do dialyzačního roztoku, který je napuštěn do břišní dutiny. Výměny dialyzačního roztoku se uskutečňují pomocí permanentního katétru zavedeného do dutiny břišní a provádí si je sám nemocný. Z lékařského pohledu je hlavní výhodou oproti hemodialýze vyrovnaný stav vnitřního prostředí a velkou výhodou pro nemocného je především fakt, že nemusí jako například hemodialyzovaný nemocný docházet několikrát týdně na oddělení umělé ledviny do nemocnice, vysvětlil doc. J. Zadražil.

Olomoucké pracoviště patří k akreditovaným univerzitním centřům v České republice a ročně se zde provádí více než 12 000 hemodialyzačních procedur. Hlavním cílem sympozia byla výměna zkušeností, představení novinek v oboru, prezentace úspěchů a nových poznatků z předních světových center. V neposlední řadě mělo pracovní setkání přispět k širšímu uplatnění této metody v programu integrované péče o pacienty s chronickým selháním ledvin.

-tj-, -eh-, -red-, foto -tj-

Účastníci konference si do Olomouce přejeli vyměnit zkušenosti a seznámit se s novými metodami, které se podle prof. Kolka v posledních letech rychle rozvíjejí. *Bronchologie je stěžejním oborem pro diagnostiku pacientů zejména s nádory a těžkými plicními onemocněními. Endoskopické metody používáme nejen v diagnostice, ale stále častěji i v léčbě především život ohrožujících forem rakoviny plic*, doplnil přednosta.

-eh-, -red-

▲ Klub konkrétníků KK2 Olomouc zval 6. 4. na vernisáž nejnovějších obrazů olomouckého umělce a pedagoga doc. J. Krtičky, ak. mal., která se konala v restauraci Na hradě v Olomouci. Doc. J. Krtička působí na Katedře výtvarné výchovy PdF UP a ve své výtvarné tvorbě se zabývá převážně malbou a kresbou orientovanou ke geometrické abstrakci. Ve výuce usiluje o návaznost na ostatní obory a studentům nechává prostor pro experimentování a společné hledání a nacházení výchozích bodů k sebevyjádření.

-red-, foto -tj-

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Akademik sport centrum UP pořádá pro studenty a zaměstnance olomoucké univerzity tradiční

Sportovní den UP

Den plný zábavy, rekreace a aktivního odpočinku se letos uskuteční 25. 4.

Ve sportovní části programu najdete sporty tradiční i méně tradiční, např. pilates, bowling, tenis, horolezectví, lukostřelbu, squash atd. Kulturní program je vyvrcholením celého Sportovního dne, takže se máme na co těšit! Využijte možnosti sportování zdarma!

Více na <http://ascup.upol.cz>, e-mail: asc@upol.cz, tel.: 585 636 451.

Laboratoř molekulární patologie a Laboratoř experimentální medicíny LF UP a FNO ve spolupráci s Pracovní skupinou Molekulární patologie ČSL J. E. P., European Group of Molecular Pathology ESP, Společnosti patologů ČSL J. E. P. a Českou onkologickou společností ČSL J. E. P. zvou na

třetí sympozium & workshop molekulární patologie:

Proteomika, genomika,

které se uskuteční ve dnech 4.–5. 5. 2007 v Regionálním centru Olomouc

a v prostorách Teoretických ústavů LF UP.

Na přednášky 4. 5. v Regionálním Centru Olomouc (sál Centaurus) je pro zaměstnance i studenty UP vstup volný. Blížší informace o programu viz <http://www.lmp.upol.cz>.

Vědecko-technická spolupráce s Maďarskem – výzva MŠMT

V rámci plnění mezivládní dohody o vědecko-technické spolupráci uzavřené mezi vládami České republiky a Maďarské republiky informuje MŠMT ČR o možnosti podávat návrhy na společné česko-maďarské projekty ve všech oblastech výzkumu a vývoje na období 2008–2009. Výzva je určena zejména pro navazování nových spoluprací a týká se všech výzkumných pracovišť, týmů vysokých škol a jiných organizací zabývajících se výzkumem nebo vývojem. Může být zaměřena do kterékoliv oblasti vědy s dobou trvání nejdéle dva roky.

Návrhy projektů musí být předkládány současně v obou zemích do 8. 6. 2007.

Datum zahájení řešení projektů bude 1. leden 2008.

Literárněvědná společnost AV ČR, pobočka Olomouc, zve na

Vzpomínkový večer

u příležitosti 100. výročí narození prof. Oldřicha Králíka, DrSc.,

který se koná v úterý 24. 4. 2007 v 18.30 hod. v posluchárně č. 7 Katedry bohemistiky FF UP.

Uvodním slovem večer zahájí doc. A. Štěrbová, CSc., dále jsou pozváni doc. V. Justl, prof. J. Kovalčuk, prof. J. Svoboda, doc. J. Stýskal a další.

Pobočka Historického klubu v Olomouci srdečně zve na přednášku

F. Hrubý: Pekařův žák a pokračovatel, přednese

Mgr. Tomáš Borovský, Ph.D.

(Historický ústav FF MU, Brno).

Uskuteční se v pondělí 23. 4. 2007 v 15 hod., Katedra politologie a evropských studií FF UP (Křížkovského 12, učebna 224).

Centrum nádorové proteomiky: jedna z cest ke kvalitnějšímu léčebným a diagnostickým výsledkům

Proteomika je celosvětově jednou z nejrychleji se rozvíjejících technologií nezbytnou pro pochopení genetické informace získané sekvenováním řady genomů, včetně genomu – souboru všech genů – člověka, tj. stanovením přesného pořadí jednotlivých základních prvků (nukleotidů) v řetězci DNA. Zabývá se identifikací všech proteinů (bílkovin) kódovaných genomem (tzv. proteomem), jejich množstvím a funkcemi. Těto oblasti se úspěšně věnují i některá pracoviště UP (viz např. Žurnál UP č. 3/16. – *Budoucnost nemocných v režii proteomiky*). Patří k nim i Laboratoř experimentální medicíny při Dětské klinice LF UP a Fakultní nemocnice Olomouc, která ve spolupráci s Mikrobiologickým ústavem AV ČR a Ústavem živočišné fyziologie a genetiky AV ČR získala grantovou podporu na projekt v rámci soutěže MŠMT (Centra základního výzkumu LC07) s názvem **Centrum nádorové proteomiky** (LC 07017). Jedná se o první projekt tohoto druhu, jehož koordinace byla svěřena pracovišti z Lékařské fakulty UP. Řešitelem projektu je **doc. M. Hajdúch, Ph.D.**, vedoucí Laboratoře experimentální medicíny, který poskytl Žurnálu UP následující rozhovor:

Co konkrétně bude předmětem vašeho bádání?

Na našem pracovišti se konkrétně zabýváme výzkumem nádorových onemocnění a hledáním nových prognostických a prediktivních znaků v onkologii – znaků, které předpovídají dobrou odpověď nemocného na určitý lék. K tomu se samozřejmě využívá celá řada metod a metodických postupů – a proteomika je jeden z nich. Její nejvýznamnější výhodou v současné době je, že na rozdíl od genomických a transkripčních přístupů umožňuje analyzovat genové produkty – tzn. reálné výkonné molekuly, které v podmínkách buňky provádějí příslušnou interakci. Zjednodušeně se dá říct, že DNA a RNA jsou pouze mediátory, které vedou k tvorbě proteinu – bílkoviny. Takže tím, že analyzujeme přímo proteiny – molekuly, které odpovídají za patogenetický proces onemocnění – dostáváme se mnohem blíže k pochopení choroby a veškeré analýzy a predikce můžeme formulovat přesněji, než kdybychom prováděli analýzu na úrovni DNA nebo RNA. Od DNA či RNA k proteinu vede totiž ještě pořad příliš dlouhá cesta,

Proteomika nám pravděpodobně jednou vysvětlí, proč se tak zásadně lišíme od myši, přestože máme devadesát pět procent genů identických.

na které se může spousta věcí změnit. To právě ukazují korelační studie, které jsme v minulosti prováděli a které ukázaly, že mezi analýzou na úrovni RNA – transkripční analýzou – a analýzou na úrovni proteomické jsou často diametrální rozdíly. Znamená to, že celá řada genů, které jsou na úrovni RNA zvýšené, jsou velmi často na úrovni proteinů naopak snižované, a že tedy regulace může být třeba úplně opačná. Z tohoto důvodu je nutné řadu těchto nálezu (genomických, transkripčních) ověřovat v proteomických studiích tak, abychom si opravdu odpověděli na otázku, jak a co vlastně v dané buňce či nádoru probíhá.

Takže jde o podrobnější zkoumání buňky či molekuly?

To se nedá říci – spíše se tímto postupem dostáváme blíže k realitě. Řekl bych, že transkripční analýza je dnes naopak podrobnější: jsme už schopni analyzovat na jednom čipu těch 40 tisíc lidských genů a jejich nestříhových variant, které určitý nádor exprimuje – tj. zjistit, zda jsou snižované, nebo zvýšené, jestli se shlukují do nějakých kategorií, které nám pomohou stanovit, zda je jejich signální dráha narušená, či ne, a podobně. Nicméně je to pořad informace na úrovni RNA, což znamená, že není vůbec jisté, že se tato realita projeví i na úrovni proteinové. Proteomika je tedy v podstatě oblast, která nám pravděpodobně jednou vysvětlí, proč se tak zásadně lišíme od myši, přestože máme devadesát pět procent genů identických. Význam těchto postupů spočívá v tom, že jejich prostřednictvím lze sledovat drobné interakce a regulace na úrovni proteinové, čímž umožňují danou genetickou informaci uspořádat – poskládat – trochu jinak, než jak je uspořádána např. u myši. I proto jsou tyto studie tak zajímavé a důležité, i když v současné době

ještě zdaleka nejsme schopni technicky analyzovat na proteinové úrovni celý genom nebo proteom. Tyto technologie jsou podstatně limitovanější, ale neustále se zdokonalují, a dá se proto předpokládat, že v nejbližší době budou i takové typy analýz možné.

Bude tedy možné zkoumat konkrétní buňku nádorové tkáně tak, aby bylo možno analyzovat, která bílkovina je tam navíc nebo která naopak chybí?

To už umíme i dnes, zatím ale nejsme schopni analyzovat všechny bílkoviny té buňky, protože rozlišovací schopnost technických zařízení není ještě pořad tak vysoká, jak bychom potřebovali. Navíc celá situace je značně komplikovaná tím, že proteiny nejsou tzv. „holé“, nýbrž jsou modifikovány, a to průběžně – třeba se fosforylují, glykosylují, farnsylují; a všechny tyto modifikace, které se na ně naváží, mohou radikálně měnit jejich biologickou aktivitu.

Z toho plyne, že faktická přítomnost proteinu ještě neznamená, že se nachází v biologicky aktivní podobě. Celá řada proteinů je v našem těle konstitutivně exprimovaných, tzn. jsou tam jakoby pořad k dispozici, ale teprve v okamžiku, kdy se např. fosforylují na jednom jediném místě – tzn. na jedné aminokyselině přibude jediná molekula PO_4^- – celé se to promění v aktivní molekulu, která může najednou spustit například buněčné dělení. Tyto procesy jsou tedy velmi komplikované, a proto je potřeba brát v úvahu expresi jednotlivých proteinů i jejich modifikace.

Co je účelem projektu, na jehož základě jste dostali podporu?

Účelem projektu je analyzovat proteinové změny v nádorových buňkách a korelovat je s genomickými nálezy. Protože jak proteomický, tak genomický přístup jsou mezi sebou komplementární, je třeba je kombinovat – v některém případě je vhodný první přístup, v jiném druhý. Základním cílem projektu je proto posunout proteomiku založenou na hmotnostní spektrometrii blíže ke klinické medicíně, a to tak, abychom mohli reálně analyzovat individuální klinické vzorky od pacientů, což by mělo být v dohledu několika let součástí rutinní klinické praxe. V podstatě se to děje už dnes, např. celá řada hmotnostních spektrometrů se používá třeba k analýze léčiv, ale pořad jde o invazivní přístupy vyžadující odběr krve nebo tkáňovou biopsii. Předpokládá se, že některé nové technologie založené na nových ionizačních technikách umožní provést naopak neinvazivní detekci léčiv nebo neinvazivní diagnostiku prostě tím, že se provede hmotnostní spektrometrie z povrchu kůže konkrétního pacienta. To je v podstatě budoucnost diagnostiky a už nyní existují práce, které ukazují, že je to velmi reálná cesta, kterou se hmotnostní spektrometrie a proteomika budou ubírat v budoucnosti. Ve světě je už dnes prakticky proveditelná identifikace biomarkerů a jejich distribuce v tkáňových řezech, ale ješ-

Doc. Marián Hajdúch, Ph.D.

Jeho pracovištěm je Laboratoř experimentální medicíny při Dětské klinice LF UP a FNO, kterou založil a vede od roku 1997 (www.lem.ocol.cz). Absolvoval studium Všeobecného lékařství na Lékařské fakultě UP, kde také dokončil postgraduální studium v oblasti protinádorových léčiv směřovaných do buněčného cyklu a v roce 2006 obhájil habilitaci v oboru Onkologie na LF MU v Brně. Působil jako asistent v Ústavu imunologie LF UP a jako odborný asistent na Klinice dětského lékařství LF UP. V letech 1997–2003 byl školitelem pregraduálního i postgraduálního programu biomedicíny na pracovišti School of Health Sciences University of Wolverhampton (Velká Británie).

Je členem oborové rady Pediatrie a Lékařské biologie LF UP, Matematické biologie PŘF MU v Brně a Kolegia děkana LF UP. Členství v odborných společnostech: Česká imunologická společnost, Česká onkologická společnost, Česká lékařská společnost, Česká radiobiologická společnost, Česká společnost pro klinickou biochemii a molekulární biologii, New York Academy of Sciences, American Association for Cancer Research, European Macrophage Society, American Chemical Society a dalších.

Je členem správní rady Nadace rakovina věc veřejná v Olomouci (www.vecverejna.cz), předsedou Sekce diagnostické a prediktivní onkologie České onkologické společnosti ČLS JEP, působí také jako editor odborných časopisů (Electronic Journal of Oncology, Onkologgia, Klinická farmakologie a farmacie).

K jeho hlavním odborným zájmům patří regulace buněčného cyklu v nádorových buňkách, úloha inhibitorů cyklin-dependentních kináz; molekulární, buněčné a klinické aspekty rezistence nádorových buněk na cytostatika; diagnostická, prognostická a prediktivní onkologie.

Je autorem 105 původních a přehledových prací, devíti knih nebo kapitol v knihách, čtrnácti patentů a více než 250 abstraktů nebo ústních-plakátových sdělení s citačním ohlasem přes 300 v SCI).

tě stále jde jen o několik málo pracovišť, která jsou schopna tyto technologie realizovat. Jedním z dalších cílů našeho projektu je zavést tyto pokročilé technologie i u nás.

Identifikace nádorových biomarkerů – jaký je jeho výsledek?

Je to identifikace takových proteinů, které mohou sloužit jako markery (znaky) určitých biologických vlastností nádorů. Znamená to, že se o konkrétním nádoru dozvíme, že bude mít například dobré biologické vlastnosti, čili že bude např. pomalu růst, nebude agresivní, nebude zakládat metastázy ... anebo že naopak bude růst rychle a podobně. Stručně řečeno – pomocí biomarkerů jsme schopni rozlišit např. základní charakteristiky toho kterého nádoru nebo můžeme rozpoznat, zda třeba daný typ nádorů bude mít preferenční odpověď na určitý typ nádorové léčby, což umožní individualizovat léčbu konkrétního pacienta a neaplikovat všem paušálně stejnou.

Takže je to skutečně léčba „na míru“...?

Ano, je to vlastně léčba šitá na míru, jak se tomu dnes říká. Individualizovaná léčba – to je vlastně to, čím se na našem pracovišti zabýváme od doby jeho vzniku. Naše pracoviště se věnovalo proteomice už od konce devadesátých let, odkdy v tomto směru produkujeme ve spolupráci právě se kolegy zapojenými do projektu Centra řadu zajímavých publikací.

Kdo na projektu spolupracuje, ve kterých úsecích, tématech či metodách?

Dokončení na str. 5

Centrum nádorové proteomiky...

Jednotlivé úseky na sebe samozřejmě navazují, všechny „pracovní balíky“ jsou vzájemně propojené. Velká část identifikací se provádí na pracovišti Mikrobiologického ústavu AV ČR pod vedením našeho předního odborníka na hmotnostní spektrometrii v oblasti proteomické doc. V. Havlíčka, Dr.; část separační, zahrnující proteinové separační techniky, se realizuje v Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR u RNDr. H. Kovářové, CSc., která je současně prezidentkou proteomické sekce České společnosti pro molekulární buněčnou biologii. Naše pracoviště obstarává část klinickou, validační, a díky novému vybavení jsme vlastně začali provádět i první experimenty na novém hmotnostním spektrometru, jenž je v současné době jeden z nejlepších v republice. Umožňuje například zobrazovat tkáň v řezu a distribuci biomarkerů, což je, pokud se nemýlím, teprve první nebo druhá instalace v ČR.

Spolupracujete také s některými pracovišti LF a FNO?

Ano, máme těsnou spolupráci s mnoha pracovišti. Nedokážeme si představit spolupráci bez klinických kolegů, kteří jsou v případě potřeby schopni podávat ke klinickým materiálům potřebné informace o výsledcích a diagnostice pacientů. Spolupracujeme tedy s Hemato-onkologickou klinikou, Klinikou plicních nemocí, s Ústavem patologie, s chirurgickými obory i s řadou dalších odborností. Tato interdisciplinární spolupráce se ostatně týká všech našich projektů.

Váš projekt uspěl v ostré konkurenci a v soutěži MŠMT. To je opravdový úspěch. Které kritérium v hodnotící proceduře bylo podle vás nejdůležitější?

Myslím, že nejdůležitější byla připravenost řešitelů

a jejich publikační aktivita: byli jsme schopni doložit, že máme publikační aktivitu v dané oblasti – za poslední období jsme u nás a v zahraničí publikovali kolem 38 výstupů a 14 patentů. Doložili jsme také, že řada našich pracovníků patří k uznávaným odborníkům a že jsme schopni pokrýt všechny tři základní oblasti výzkumu, tj. identifikaci hmotnostně spektrometrickou, separační část proteinů i oblast výzkumu nádorů a validaci biomarkerů. Důležitá byla patrně i skutečnost, že

máme řadu navazujících projektů, které v podstatě umožní aplikaci proteomických metod i v dalších oblastech výzkumu. K výběru našeho projektu přispělo samozřejmě i to, že máme zavedenou výchovu postgraduátů. K významně hodnoceným prvkům patří také realita projektu, tj. zda je možné v daném horizontu pěti let dosáhnout výsledků, které projekt anoncuje.

Projekt je pětiletý – co bude potom, až ministerská podpora skončí?

Pak bude samozřejmě nutné žádat o další granty, tak to prostě v současné době funguje. Nikdo vám nedá peníze navždy, a je to tak správné – jinak bychom možná za chvíli přestali produkovat konkrétní výsledky.

Jaký je ve vaší vědecké práci poměr základního a aplikovaného výzkumu?

U nás se to prolíná. Děláme to, čemu se říká translační výzkum, čili snažíme se výsledky základního výzkumu co nejdříve aplikovat v praxi, třeba i v rámci jednoho projektu nebo v těch navazujících. Máme například základní výzkumné projekty, které jsou okamžitě následovány projekty aplikačními, jež vedou třeba až k zavedení nového diagnostického postupu. Je to tendence dostávat poznatky co nejrychleji ke klinické realitě, k pacientovi – aby byly užitečné.

Jaký je na vašem pracovišti věkový průměr?

Určitě – nebo aspoň přibližně – pod třicet let. Část postgraduátů u nás zůstává, protože sami nemáme nasycené kapacity, které potřebujeme – v této oblasti je obecný nedostatek kvalifikovaných lidí. Musím ale říci, že postupně odchodů graduovaných studentů přibývá, protože jsme limitováni nejen finančně, z hlediska mzdového, ale snad ještě více z hlediska prostorového. Nemáme kam se dále rozšiřovat, kam umístit více přístrojů a lidí.

Nadějí v tomto směru představují projekty strukturálních fondů. Doufáme, že se situace v blízké budoucnosti změní k lepšímu.

Proslýchá se, že jste vědou posedlí – už jako gymnazista jste prý docházeli na Teoretické ústavy LF UP a věnoval se imunologii. Vydrželo vám to?

Ano, vydrželo, je to moje celoživotní práce i zábava a jinak by to ani nešlo.

Připravil prof. M. Hejtmánek a V. Mazochová, foto -tj-

▲ Hmotnostní spektrometr MALDI-TOF používaný k proteomickým studiím

Projekt Česká hlava ve spolupráci s Vysokou školou ekonomickou Praha pořádá 6. ročník mezinárodní konference na podporu vědecké a technické inteligence

Věda a budoucnost Evropy,

která se koná 17. 5. 2007 na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Cílem konference je umožnit pracovní setkání lidem, kteří ovlivňují budoucnost celé společnosti. K jednacímu stolu zde usednou přední vědci s průmyslníky a politiky a rozvinou diskusi na téma jak v Evropě urychlit vědecký a technický pokrok. Výměna názorů povede k vzájemnému poznání i pochopení a pomůže budovat mosty mezi těmito elitami, které existují až příliš odděleně a málo mezi sebou komunikují.

Konferenci zahájí předseda vlády ČR M. Topolánek, dále vystoupí dva nositelé Nobelovy ceny, profesor Sir H. W. Kroto, nositel Nobelovy ceny za chemii z University of Sussex z Brightonu, prof. P.-G. de Gennes, nositel Nobelovy ceny za fyziku z Collège de France v Paříži, a prof. S. D. Peyerimhoffová z Institute of Physical and Theoretical Chemistry z University v Bonnu, z průmyslníků Sir S. Gomersall, Chief Executive pro Europe (Hitachi), prof. J. Z. Kubes (Director of MBA Consulting Projects, IMD Lausanne), za politickou sféru vystoupí prof. F. Schlosser, CSc., Ministerstvo školství SR.

Vedle hlavního celodenního programu v přednáškovém sálu budou paralelně probíhat dva kulaté diskusní stoly a workshop za účasti mnoha zahraničních hostů, na kterých se návštěvníci mohou přímo zapojit do všech diskusí (témata: Výzkum na vysokých školách a spolupráce s praxí; Mosty od průmyslu k vědě; Věda a média – Efektivní komunikace s médii.)

Pro studenty je nabízena účast na konferenci za symbolický poplatek 100 Kč. Veškeré informace a možnost registrace naleznete též na www.ceskahlava.cz.

Děkan Filozofické fakulty UP vypisuje výběrová řízení na obsazení míst vysokoškolských pedagogů s nástupem od 1. 9. 2007.

Na obsazení funkce vedoucí/vedoucího kateder:

– slavistiky; politologie a evropských studií; žurnalistiky; muzikologie;

Na místo docentky/docenta nebo odborné asistentky/odborného asistenta pro obory:

– sociologie kultury, sociologie umění, estetika, úvazek 1,0; Katedra sociologie a andragogiky
– sociologie náboženství, globalizace a migrace, úvazek 1,0;
– technologie vzdělávání dospělých a teorie celoživotního vzdělávání, úvazek 1,0;
– vývoj andragogického myšlení, kulturní a sociální antropologie, úvazek 1,0.

Na místo odborné asistentky/odborného asistenta pro obory:

– ekonomie, úvazek 1,0; Katedra aplikované ekonomie;
– dějiny novověké a současné filozofie, úvazek 1,0; Katedra filozofie;
– psychopatologie, titl. MUDr., úvazek 0,3; Katedra psychologie;
– poradenská psychologie a sociálně psychologický výcvik, úvazek 1,0; Katedra psychologie;
– psychologie práce a organizace, úvazek 1,0; Katedra psychologie;
– sociální psychologie, úvazek 1,0; Katedra psychologie;
– teorie a praxe žurnalistiky, komunikace s veřejností, úvazek 1,0; Katedra žurnalistiky;

Na místo odborné asistentky/odborného asistenta nebo asistentky/asistenta pro obory:

– španělský jazyk – tlumočnictví, úvazek 0,5; Katedra romanistiky;
– španělský jazyk – překladatelství, úvazek 0,5; Katedra romanistiky;
– teorie řízení, školský management, řízení vzdělávacích institucí, úvazek 0,5; Katedra sociologie a andragogiky;

Na místo lektorky/lektora pro obory:

– anglický jazyk, úvazek 1,0; Katedra aplikované lingvistiky;
– anglický jazyk a italský jazyk, úvazek 1,0; Katedra aplikované lingvistiky.

Požadavky: VŠ vzdělání v příslušném oboru, praxe, komunikativní a organizační schopnosti, Ph.D./CSc., případně započaté doktorské studium, jmenování docentem, jmenování profesorem.

Na místo referentky/referenta studijního oddělení s nástupem ihned: Děkanát FF UP

Požadavky: VŠ vzdělání na úrovni Mgr./Bc. nebo úplné středoškolské vzdělání s maturitou, aktivní znalost AJ slovem i písmem – komunikace se zahraničními studenty, znalost práce na PC (Word, Excel), zkušenosti v oblasti řízení lidských zdrojů.

Přihlášky do výběrového řízení, doložené strukturovaným životopisem, dokladem o dosaženém vzdělání, přehledem odborné praxe a publikační činnosti přijímá personální oddělení Filozofické fakulty UP, Křížkovského 10, Olomouc (PŠČ 771 80) **nejpozději do 18. května 2007**. Další informace na www.upol.cz.

Ústav imunologie LF UP přijme laboranta/laborantku (úvazek 1,0) pro práci na výzkumném projektu

Požadujeme: absolvent/ka střední zdravotnické školy (obor Zdravotní laborant) nebo vyšší odborné školy zdravotnické (obor Diplomovaný zdravotní laborant), spolehlivost, praxe v oboru výhodou.

Nabízíme: zajímavou práci v mladé kolektivu v molekulárně genetické laboratoři. Plat (zohledňující dosažené vzdělání a dobu praxe) podle mzdového předpisu UP; po zkušební době včetně osobního ohodnocení.

Nástup možný ihned. Žadosti, doložené životopisem, zašlete poštoú nebo e-mailem na adresu: Ústav imunologie LF UP – LiG & P, k rukám pí. G. Strakové, I. P. Pavlova 6, 775 20 Olomouc, tel: 585 632 771, e-mail: strakova.gabriela@seznam.cz.

Spolupráce Katedry biologie PdF a Centra ekologických aktivit Sluňákov v CHKO Litovelské Pomoraví

V roce 1992 na podnět Mgr. M. Bartoše schválila Rada města Olomouce záměr projektu k vybudování Střediska ekologické výchovy „Sluňákov“ v Horce nad Moravou. Dnešní oficiální název střediska je Centrum ekologických aktivit (CEA) Sluňákov.

Pro umístění Střediska ekologické výchovy (SEV) Sluňákov byl v r. 1992 vybrán pozemek mimořádně dobře: patnáctihektarový lán orné půdy na okraji obce Horka nad Moravou, téměř celý ve výhradním vlastnictví města Olomouce, sousedí přímo se „vstupní branou“ do Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Litovelské Pomoraví, tedy s přírodním nástupištem na hlavní trasu cyklostezky vedoucí přes CHKO od Olomouce do Litovle. Navíc je pozemek lemován vzrostlým lužním lesem s tokem Mlýnského potoka (jedno z mnoha ramen řeky Moravy), a tak myšlenka jednoho „výukového“ biocentra přišla už jaksí sama.

SEV Sluňákov začíná plnit tři hlavní funkce: vytváří vzdělávací programy v oblasti životního prostředí pro velké skupiny cílových skupin (jimiž jsou především žáci, studenti a pedagogičtí pracovníci škol všech stupňů); je centrem ekologických aktivit a environ-

Webové stránky Centra aplikovaných pohybových aktivit

Nedávno jsme informovali o projektu *Podpora integrace dětí s tělesným postižením ve školní tělesné výchově prostřednictvím Centra aplikovaných pohybových aktivit*, který probíhá na Fakultě tělesné kultury UP a je spolufinancován z ESF a státního rozpočtu České republiky. Jak již bylo řečeno, jeho hlavním cílem je zlepšit podmínky pro vzdělávání žáků s tělesným postižením. Kromě pořádání paralympijských školních dnů na základních školách je naším hlavním úkolem pomoci učitelům, spolužákům a rodičům dětí s postižením seznámit se s problematikou integrace ve školní tělesné výchově a sportu obecně.

První kroky byly v této souvislosti inspirovány právě pořádáním paralympijských školních dnů. V jejich průběhu jsme byli nejdříve dotázáni, kde je možné získat informace o této problematice, a proto jsme jako další krok zvolili zprovoznění internetových stránek *Centra APA* – <http://www.apa.upol.cz>, na které všechny srdečně zveme a doufáme, že i vy pomůžete s jejich tvorbou.

Stránky APA mají za úkol informovat nejen o našem projektu, ale hlavně poskytnout informace potřebné pro začlenění dětí s tělesným postižením do hodin tělesné výchovy. Na stránkách najdete informace:

- **pro učitele** (legislativa, charakteristika nejčastějších postižení, jednotlivé sporty a jejich adaptace, popis jednotlivých pomůcek, rady jak modifikovat jednotlivé hodiny a mnoho dalšího);
- **pro rodiče** (jaké sporty a na jaké úrovni může vaše dítě provozovat, čeho se vyvarovat a čeho se nebát, jaké pomůcky se hodí a jaké ne, kde najít sportovní klub atd.);
- **pro studenty vysokých škol**;
- **pro žáky s postižením a jejich spolužáky** (jak sportovat s postižením, jaké sporty jsou provozovány v ČR a kdo reprezentuje Českou republiku, co udělat pro své zdraví apod.).

Jeden z odkazů se věnuje poradenství a diskusi. Zde rádi zodpovíme vaše dotazy a přivítáme vaše zkušenosti.

Stránky jsou zatím zprovozněny pouze zkušebně, ale tým projektu *Centra APA* intenzivně pracuje na jejich dokončení a těší se na vaše reakce, podněty i připomínky.

Centrum APA

Letní příměstské tábory

V prostorách a okolí Sportovní haly UP připravuje Akademik sport centrum UP po celé prázdniny *Příměstské tábory pro teenagery* (mládež 12–16 let).

Blíže informace o termínech a programu viz <http://ascup.upol.cz> (akce pro děti).

mentální výchovy minimálně krajského významu, které významně napomáhá zvyšovat „ekogramotnost“ nejšířší veřejnosti formou realizace širokého spektra vzdělávacích akcí, počínaje tradičním festivalem Ekologickými dny Olomouc (známé jako EDO) přes nabídku exkurzí do přírody, kulatých stolů a konče diskusními Ekologickými večery v olomouckém Divadle hudby; díky své poloze bude Sluňákov přirozeně i turisticko-informačním centrem pro CHKO Litovelské Pomoraví, která dnes žádné info-centrum nemá.

Biocentrum kolem nízkoenergetické budovy slouží k výukovým účelům – probíhají zde ekologickovýchovné programové aktivity SEV i místní základní školy; současně je i skutečným biocentrem – tedy lokálním biocentrem územního systému ekologické stability (ÚSES). Na původně orné půdě byly nově založeny louky a vybudován krásný rybník z Programu revitalizace říčních systémů (v místě historicky zaniklého původního rybníka) s postupně vznikajícími litorálními (pobřežními) porosty, s ostrůvkem a bohatě členitými břehy. V rámci výstavby rybníka byly vykopány i čtyři tůně pro obojživelníky a vysazeny porosty lužního lesa.

Studenti UP sledují vývoj biodiverzity (druhové pestrosti přírody) na území biocentra v rámci svých diplomových prací a zatím se zdá, že toto unikátní spojení dvou zdánlivě protichůdných aktivit (ekologickovýchovné programy spojené s pohybem lidí na území a ochrana biodiverzity) se nijak negativně na funkci území jako biocentra neprojeví. Naopak, nebyť SEV, žádné biocentrum by dnes na tomto území nebylo.

V současné době má Sluňákov organizační podobu obecně prospěšné společnosti s 11 zaměstnanci. Katedra biologie Pedagogické fakulty UP s o.p.s. Sluňákov intenzivně spolupracuje, na některých akcích se podílí studenti katedry i jako lektori (např. *Odpadová olympiáda*). Studenti katedry (obor Učitelství přírodopisu) se v rámci exkurzí do Sluňákova seznamují s činnostmi v rámci ekologické výchovy a vznikají zde studentské diplomové práce. Pracovníci katedry připravují spolu s lektory Sluňákova některé odborné publikace. V současné době probíhá na Katedře biologie PdF UP malá prezentační výstava panelů a posterů informující o činnosti a poslání Sluňákova.

▲ *Novostavba nízkoenergetického neboli pasivního domu, nového sídla SEV Sluňákov v Horce nad Moravou, je od ledna 2007 uvedena do provozu. Architektonické i stavební řešení budovy SEV je zcela unikátní a nemá dosud v ČR obdoby. Dům je v podstatě obydlí na terénní vlně, která je zatvárněným povrchem „střechy“ zapojena do okolního terénu. Na jih je stavba otevřena výraznou prosklenou fasádou a východní konec domu jakoby symbolicky vystupuje ze země. Zakřivený tvar půdorysu domu je inspirován tvarem sluneční ekliptiky. Objekt, skrytý v zemní terénní vlně, je z poloviny jednopodlažní a z druhé poloviny dvoupodlažní. Jednopodlažní část je určena pro administrativní zázemí, v dvoupodlažní části je ubytovací kapacita SEV a byt správce. Základem vnitřní dispozice domu je hlavní chodba, z níž jsou přístupné všechny prostory: polyfunkční sál, jídelna, klubovna, kuchyně, sociální a technické zázemí, kotelna. V interiéru se výrazně uplatňují dřevo, také sklo a cihly (včetně režného zdiva z nepálených cihel). Železobetonové konstrukce jsou omezeny na nezbytné minimum. Mimořádně zajímavá je energetika objektu: kromě pasivních energetických prvků (celoplošné prosklení fasády z jihu, zemní val ze severu) je objekt vybaven systémem nuceného větrání s rekuperací, který slouží i pro vytápění, a návěševník nepřehledné solární kolektory. Dům je vybaven zeminními kolektory, systémem jímání užitkové vody a systémem úsporného osvětlení. Stavba nízkoenergetického domu byla podpořena ze SFŽP částkou 36 milionů Kč (což bylo 70 % nákladů stavby).*

Sluňákov bude i cílem exkurze účastníků mezinárodní vědecké konference *Olomoucké dny biologie a antropologie*, kterou připravuje na září letošního roku Pedagogická fakulta UP.

Zájemci o činnost Sluňákova mohou najít další podrobné informace k celému projektu a ke stavební architektonickému řešení nízkoenergetického domu na www.slunakov.cz a webu Katedry biologie PdF UP.

Text a foto Ing. I. Machar, Ph.D.,
Katedra biologie Pedagogické fakulty UP Olomouc

Caritas – VOŠ sociální realizuje projekt zaměřený na zkvalitnění praxí

Caritas – Vyšší odborná škola sociální Olomouc, která ve spolupráci s CMTF UP realizuje dva bakalářské studijní obory Charitativní a sociální práce a Sociální a humanitární práce, řeší od listopadu loňského roku projekt s názvem *Partnerství ke zvýšení úrovně praktického vzdělávání a lepšímu uplatnění na trhu práce*. Projekt potrvá až do 30. 6. 2008 a je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Hlavním cílem je zlepšit uplatnění absolventů školy na trhu práce jednak prostřednictvím zdokonalování jejich praktické přípravy a také za pomoci systematického dlouhodobého vzdělávání vedoucích praxí a mentorů z partnerských organizací v provázení studentů na odborných pracovištích.

Do projektu je zapojeno patnáct partnerských organizací a dvě spolupracující zařízení z celé České republiky. Jeho obsahem je zkvalitnění spolupráce s těmito pracovišti právě v oblasti praktického vzdělávání. Škola vyškolila mentory z těchto organizací v problematice cílů odborných praxí, kompetencí, které mají studenti získávat, a také odpovědnosti školy, pracoviště a studentů samotných. Mentori jsou za vedení studentských praxí finančně hodnoceni a projektová pracoviště jsou

a budou pravidelně monitorována ročníkovými vedoucími praxí z Caritas – VOŠ sociální Olomouc. Ti se společně s devíti mentory účastní dlouhodobého vzdělávacího kurzu *Provázení odbornými praxemi*, který je realizován agenturou Remedium Praha, o. s.

Dalším důležitým aspektem a přínosem projektu pro studenty je vytvoření kvalitního technického zázemí tak, aby byli nezávislí na možnostech pracovišť a mohli ihned zpracovávat své poznatky z praxí. K dispozici jim je několik notebooků, videokamera, digitální fotoaparát a v budoucnu také diktátor. Projekt má také své [www](http://www.slunakov.cz) stránky. Studentům, kteří se za praxí vydají mimo hanáckou metropoli, hradíme plně ubytování.

Věříme, že se nám společnými silami podaří zkvalitnit praktické vzdělávání tak, aby studentům získané praktické kompetence sociálního a humanitárního pracovníka po ukončení školy usnadnily uplatnění v takových pozicích, které si přejí zastávat, a v neposlední řadě také obohatí zařízení poskytující sociální služby a jejich pracovníky.

Za řešitelský tým Mgr. D. Palašáková,
koordinátorka projektu

Nové formy kriminality dětí a mládeže a trendy v ústavní sociální péči

Středisko zdravotního životního stylu a Katedra antropologie a zdravotní výchovy PdF UP uspořádaly v březnu dva odborné semináře.

První seminář na téma *Nové formy kriminality dětí a mládeže* se konal 15. 3. 2007. Mgr. D. Pitnerová seznámila přítomné studenty s realizací zákona č. 135/2006 Sb., Institut domácího násilí, který nabyl účinnosti 1. ledna 2007. V souvislosti s nárůstem počtu případů, kdy jsou v domácím prostředí týráni nejen ženy, děti, ale ve větší míře i senioři, se rozvinula široká diskuse o účinnosti zákona a jeho vlastní realizaci v praxi. Studenti se dotazovali na oprávnění policie vykázat ze společného obydlí tzv. „agresora“ domácího násilí, na zřizování intervenčních center v jednotlivých městech. Přednášející kladla důraz i na pomoc vykázané osobě, jeho informovanosti o možnostech dalšího ubytování, poučení o jeho právech a povinnostech a o dalším postupu v dané věci. Ve druhé části byli posluchači informováni o vzestupné tendenci záškoláctví, násilí a šikaně na školách, vandalismu, rasismu, toxikomanií, patologickém hráčství, diváckém násilí u dětí a mládeže, o zvýšené účasti této skupiny v sektách.

Byly podrobně rozebírány příčiny vzestupné tendence kriminality dětí a mládeže, dále absence rodiny a školy, nízký věk pachatelů trestné činnosti. Studenti aktivně reagovali konkrétními dotazy.

Nové trendy v ústavní sociální péči – to bylo téma druhého odborného semináře, který se uskutečnil 29. 3. 2007. Mgr. D. Pitnerová hovořila o změně v ústavní péči v souvislosti s přijetím zákona č. 108/2006 Sb., O sociálních službách. Vyzvedla význam komunitního plánování sociálních služeb v České republice v návaznosti na Lisabonský proces 2000, 2005. Druhým přednášejícím byl Bc. Z. Staněk, ředitel DC ÚSP Víkřovice. Ve svém vystoupení se zaměřil na charakter poskytovaných sociálních služeb před rokem 1989, vývoj služeb od roku 1990, dále na poslání Denního centra a týdenního centra Víkřovice. Seznámil studenty s etapami individuální práce s uživateli sociální služby, které tvoří zdravotně znevýhodněné děti a mládež od 7 do 26 let. Neopomenul spolupráci s rodiči a zákonnými zástupci. Přijetí nového zákona má velký dopad na uživatele, neboť rodiny zvažují, zda volit daný typ služby sociální péče, nebo ponechat uživatele doma. Významnou roli hraje také finanční stránka. Bc. Staněk poukázal na nutnost rozvíjení osobnosti dětí a mládeže a jejich integraci. Hovořil o výchovné a vzdělávací činnosti, o spolupráci se speciální školou Šumperk, o akcích mimo zařízení. Zdůraznil, že nejdůležitějším v sociálních službách je lidský činitel.

Mgr. D. Pitnerová navázala poukazem na kvalitu poskytované služby v souvislosti se zaváděním standardů kvality sociálních služeb (SKSS), které nejsou v některých zařízeních přijímány pozitivně. Důraz kladla nejenom na procedurální standardy, které se týkají uživatele sociální služby, ale i na personální standardy, na realizaci dalšího vzdělávání pracovníků a supervizi. Studenti hovořili o svých zkušenostech z odborné praxe, o demotivaci některých pracovníků sociální péče, o formálnosti existence standardů, o nespolečnosti rodin, jejich „finanční motivaci“. Jednou z diskutujících byla i pracovnice pečovatelské služby z Přerova, jejíž slova byla velkým přínosem pro přítomné studenty oborů Pedagogika – sociální práce a Učitelství sociálních a zdravotních předmětů pro SOŠ.

-dp-, foto -np-

K vysokoškolské přípravě výtvarných pedagogů

Na téma Vysokoškolská příprava výtvarných pedagogů – současný stav a perspektivy se na Katedře výtvarné výchovy PdF UP uskutečnil 15. 3. odborný seminář se zahraniční účastí. Jeho program semináře byl zaměřen zejména na reflexi pedagogických a odborných zkušeností vysokoškolských učitelů věnujících se přípravě výtvarných pedagogů v oblastech praktických a teoretických disciplín.

Přestože se diskutovalo především o současném stavu a perspektivách vývoje studijních oborů garantovaných KVV PdF UP, bylo zajímavým obohacením semináře vystoupení zahraničních hostů z partnerské Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. S tímto pracovištěm navázala KVV PdF UP nadstandardní partnerskou spolupráci: v minulosti se uskutečnily reciproční stáže pedagogů na partnerských pracovištích a byly uspořádány již dvě reprezentativní výstavy z umělecké tvorby pedagogů v Galerii Státní vedecké knihovny v Banskej Bystrici a v Galerii Schody Uměleckého centra UP.

Po úvodním slově iniciátorky setkání, vedoucí KVV PdF UP doc. H. Myslivečkové, CSc. (na snímku), vystoupili v rámci semináře nejprve řečníci z Univerzity Mateja Bela. Vedoucí KVV PdF UMB PaedDr. J. Husár, Ph.D., hovořil o směřování studijních programů garantovaných jeho pracovištěm, jeho další kolegové rozvinuli dané téma v příspěvcích o struktuře studijních programů garantovaných KVV PdF UMB a o postavení teoretických a praktických předmětů v přípravě výtvarných pedagogů na Slovensku. V následné diskusi byl reflektován současný neuspokojivý stav rozsahu výtvarných disciplín a jejich okleštěná podoba v rámci studia Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na partnerské fakultě v Banskej Bystrici.

Po vystoupení zahraničních hostů následovala vystoupení řečníků z pořadatelského pracoviště, a to ve dvou tematických blocích. První blok semináře byl věnován VŠ přípravě výtvarných pedagogů pro 1. stupeň ZŠ a speciální školy, po diskusi pak následoval druhý, obsáhlejší blok semináře na téma VŠ příprava výtvarných pedagogů pro 2. stupeň ZŠ, střední školy a ZUŠ v oblasti teoretických a praktických disciplín.

Přednesené příspěvky byly vystupujícími řečníky většinou pojaty jako reflexe vlastního osobitého pojetí garantovaných disciplín. Na semináři byly postupně představeny teoretické předměty (umělecko-historické a didaktické) a dále praktická výuka v ateliérech kresby, malby, grafického designu, intermédii, sochařství, keramiky, kovu a šperku a textilní tvorby, jejichž garanti doplnili svá vystoupení bohatou fotodokumentací tvorby svých studentů.

V rámci semináře byl také podrobně představen aktuálně řešený projekt KVV Kvalitativní inovace výtvarně-pedagogických studijních oborů, spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

Jeho širším cílem je vyvolat diskusi nad možnými kvalitativními inovacemi studijních oborů garantovaných KVV, konkrétním cílem pak je nabídnout budoucím výtvarným pedagogům rozšíření jejich vzdělávání jako lektorů, resp. muzejní (galerijní) pedagogové. V rámci semináře byl rekapitulován dosavadní průběh řešeného projektu a byl nastíněn také harmonogram dalších projektových aktivit (zapracování muzeopedagogického studijního modulu do studijních plánů, příprava studijních materiálů ad.).

Odborný seminář, který se uskutečnil v rámci řešení zmíněného projektu, nastartoval potřebnou diskusi o směřování VŠ přípravy výtvarných pedagogů v proměňující se situaci českého školství. Svým tematickým zaměřením seminář prospěl pokračujícímu procesu interní evaluace výuky na Katedře výtvarné výchovy PdF UP a v neposlední řadě vedl k prohloubení partnerské spolupráce s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Doprovodnými součástmi odborného setkání v Uměleckém centru UP se staly také výstavy *Povodeň ve Florencii v roce 1966* (fotografie S. N. Kracyny) a *Svět loutek Amy Luckenbachové* – komentovaná prohlídka za účasti autorky se setkala s mimořádným zájmem studentů. Obě výstavy mohli zájemci navštívit do 10. 4.

Mgr. P. Šobánková, KVV PdF UP, foto archiv autorky

DĚNÍ KOLEM NÁS

Od začátku roku přibýly některým univerzitám nové fakulty

Na základě rozhodnutí Akademického senátu **Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně** byla od 1. 1. 2007 zřízena **Fakulta humanitních studií**, nabízející studijní obory, jako jsou například Anglický jazyk pro manažerskou praxi (s výukou v českém a anglickém jazyce), Německý jazyk pro manažerskou praxi, Porodní asistentka, Všeobecná sestra či Sociální pedagogika.

Začátkem roku přibýla nová fakulta také **Univerzitě Pardubice**. K 1. 1. se dosavadní Ústav zdravotnických studií přeměnil na samostatnou, v pořadí šestou fakultu univerzity – **Fakultu zdravotnických studií**. V letošním akademickém roce již nabízí všechny tři stupně vysokoškolského studia.

Akademická Praha

Každou druhou středu v měsíci mohou zájemci z řad veřejnosti vyslechnout v budově Akademie věd ČR přednášku některého z předních vědců Univerzity Karlovy či Akademie věd ČR v rámci již 4. ročníku společného projektu těchto dvou institucí, nazvaného **Akademická Praha**. Jedná se o cyklus popularizačních přednášek, které širokému publiku představují prostřednictvím významných odborníků zajímavé poznatky z celého spektra oborů.

Zdroje: <http://web.utb.cz/>, <http://www.upce.cz/>, <http://www.cas.cz/>.

-red-

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP, nebo víte naopak o konkrétních úspěších svých či vašich spolupracovníků? Máte dotazy na některého z představitelů akademické obce UP? Chystáte nějaké zajímavé akce na UP? Chcete se podílet se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

A nezapomeňte: bez vaší aktivní spolupráce a ochoty ke komunikaci se obsah univerzitního týdeníku ochuzuje o témata, která znáte jen vy!

Na vaše příspěvky a podněty se těší a odpovědi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.

Listy z Bretaně /VIII – závěr/

Diář je plný...

Každá hodina zatlačuje stáž v Bretani čím dál hlouběji do minulosti. Nové zážitky vyháňí předchodci, mobil s neznámými čísly mi zvoní čím dál míň, stejně jako vzkazy ve formě sms, že mi přišel nový mail. Jen v noci se mi občas zdá, že jsem ještě v proudu toho všeho, když se mi před zavřenými očima promítají tváře všech lidí, se kterými jsem se během stáže potkala. A myslím si, že to budou právě oni, na které budu nejmíc vzpomínat.

Když jsem se loučila v Comité Départemental du Tourisme s „kolegy“, napadlo mě, že to bylo vůbec poprvé, kdy jsem byla součástí – aspoň na malou chvíli – opravdového pracovního kolektivu. V CDT vládla velmi přátelská atmosféra, kdy každý tykal každému a první denní úkol bylo právě pozdravení všech (až na pár výjimek, bez kterých by se žádný podnik neobešel). Měla jsem kancelář úplně v zadní části dvoupatrové budovy a mnohokrát mi přišlo zábavné, když se za mnou stavil kolega, jen aby mi podal ruku. Musím se přiznat, že jsem občas nevěděla, jestli tykat či vykat, podávat ruku nebo se naopak zdravit pozdravem francouzů – letmým polibkem na tvář. Někdy tato moje nerozhodnost – a mnohdy i nerozhodnost toho druhého – vyústila v komickou situaci.

Asi nejoblíbenější částí dne byly obědy. (Pokud nepočítám samotnou práci, samozřejmě.) I když se moje ze začátku naivní představa, že budeme chodit do restaurací, rozplynula hned první den. CDT byla docela daleko od centra, kde v blízkosti byly jen velké bílé budovy nezná-

mých firem. Brzy jsem přišla na to, že mi nezbude nic jiného, než si obědy nosit každý den s sebou. Asi se nemusím moc zmiňovat o tom, že hlavní složkou mého jídla byly těstoviny, za což jsem si vysloužila přezdívku „Mademoiselle Pâtes“. Obědvalo se v malé kuchyňce, ve které nebylo kromě kávovaru, rychlovarné konvice a mikrovlnky nic. Do tohoto výčtu patří ještě lednička, která ale byla

neustále přeplněná a špatně nastavená a dokázala z každého jídla vykouzlit hrdku ledu. Samozřejmě, že ne všichni obědvali doma připravené pokrmy. Se špetkou vtipu bych mohla napsat, že se podle těchto jídel dal odvodit den v týdnu. Po víkendu měl každý (kromě mě) bohatě naložený talíř všemožných zbytků z víkendu, ve čtvrtek se mikrovlnka nezastavila, jak musela nestále rozehrávat všemožné polotovary z blízkého supermarketu. Pro upřesnění se nás v kuchyňce scházelo tak 4–8 jedlíků. Ostatní se jezdili naobědvat domů nebo měli pracovní oběd s někým jiným. Díky tomuto malému počtu jsem mohla sledovat konverzaci u stolu a připojovat se k ní. Někdy právě v těchto okamžicích jsem byla středem zájmu, ať už pro svůj přízvuk či momenty, kdy jsem se snažila zapřutě obhajovat české víno a sýr, nebo se snažila nalézt ta správná slova, která

Poznámka redakce

Tento příspěvek je posledním ze seriálu, jenž pro univerzitní týdeník vytvořili studenti Katedry romanistiky FF UP, kteří na začátku ledna vycestovali na zkušenou do Francie v rámci mobilního projektu Leonardo da Vinci Podnikové stáže – prohloubení kompetencí a uvedení do francouzského managementu. Jejich postřehy a zkušenosti, o které se se čtenáři Žurnálu UP rozdělili, byly vítaným studentským osvěžením těchto stránek a – jak se ukázalo – i inspirací pro další příspěvky podobného rázu. Jedním z dokladů toho jsou i „zápisky ze stáže“ doc. Z. Dvořáka, Ph.D., z Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP, přibližující jeho studijní pobyt ve francouzském Montpellier, které jsou připraveny pro příští číslo Žurnálu UP.

▲ Ředitel CDT Jean-Jacques Micoud s autorkou na vernisáži výstavy fotografií Armelle Hiance Rancontre avec Janáček – Setkání s Janáčkem v budově JAMU v Brně

by dokázala popsat knedlíky. Je pravda, že mě dost překvapilo, že i tito vzdělání Francouzi věděli tak málo o České republice a měli o ní přehnaně zkrzeslené představy. Někdy mě to pobavilo, jindy malinko zamrzelo.

Kuchyň byla srdcem celého CDT. Zde se scházeli lidé při první ranní kávě, rozebírali své denní úspěchy a neúspěchy. I přes malý rozměr této místnosti se právě tady konaly – a to dost často – oslavy, ať už čehokoliv – narození, odchodu do důchodu, rozloučení se s odcházejícími zaměstnanci či stážisty. Francouzi určitě nemají ve smlouvě napsané, že se v pracovní době nepíše...

Díky své stáži jsem se seznámila se spoustou lidí. Od začínající fotografky, se kterou jsem spolupracovala na přípravě její výstavy na hudební fakultě JAMU v Brně, přes skladatele, u kterého jsem ve Vannes bydlela, až po zkušenou expertku na bretonské a zvláště pak keltské legendy, která měla v Brně dvě přednášky v rámci frankofonního festivalu Bonjour Brno 07. Za tu krátkou dobu jsem zaplnila všechny stránky v diáři, které jsou přichystané na kontakty. Víím, že se spoustou z nich se už nepotkám, přesto některé (doutám) nikdy nevyblednou.

Text a foto J. Kysilková

Erasmus Student Network (ESN) UP Olomouc pořádá v úterý 24. 4.

ERASMUS DAY.

Jde o projekt oslavující 20. výročí založení programu Erasmus, jehož oslavy proběhnou v 31 zemích Evropy, na 244 místech.

Informace o programu, na němž dále spolupracují Spolek studentů FF UP, Divadlo Konvikt, o. s., Studenti UP – Helena v Krabici, Student Zone, viz <http://www.upol.cz/zpravy/aktuality/zprava/article/64/2356/> a www.esnup.upol.cz.

Divadlo Tramtarie zve na premiéru

Miroslav Krobot: Sirup,

kteřá se koná 24. 4. v 19.30 hod.

ve Slovanském domě (Hynaisova 11).

Blíže informace viz www.divadlotramtarie.cz.

Znovuzrozený časopis studentů LF UP

HAD hledá „pomocné novinářské síly“

z řad studentů i vyučujících, kteří by měli zájem podílet se na tvorbě znovuzrozeného studentského časopisu. (redaktor, pisatel pravidelných/příležitostných příspěvků, anonym, paparazzi, grafik, kreslíř, fotograf, recesista...)

Požadavky: chut' psát, tvořit (cokoliv); vysokoškolské vzdělání žurnalistického směru a desetiletá praxe v oboru nejsou nevyhnutnou podmínkou.

Co by mělo být náplní časopisu? Články oddechové, ale i vážnější, zabývající se aktuálním děním na fakultě, reportáže, rozhovory, příběhy na pokračování, pravidelné rubriky...

V každém případě je určen pro vás, vítány jsou tedy všechny náměty a připomínky.

Starší čísla si můžete prohlédnout na stránce <http://spolekmediku.upol.cz/had.html>.

Termín nástupu možný ihned.

Žádosti můžete zasílat po neomezenou dobu na adresu šéfredaktora peter.tucek@seznam.cz.

K žádosti je nutné doložit kontakt na sebe.

Zdroj: <http://www.upol.cz/zpravy/aktuality/zprava/article/2026/2243/>.

Brus jazyka českého

Prorektorské záležitosti

V průběhu let se podle aktuálních potřeb mění počet prorektorů, rozdělení jejich resortů, náplň jejich činnosti i rozsah a míra jejich pravomocí a odpovědnosti. V této poznámce však nejde o výkon těchto funkcí, ale o něco jiného, totiž o vývoj názvu jejich funkce.

V roce 1999 měla UP ještě prorektora pro vědeckobadatelskou činnost, prorektora pro studijní a pedagogické záležitosti, prorektora pro zahraniční styky a prorektora pro organizaci a rozvoj. V roce 2000 se obsah činnosti prorektorů nezměnil, nově však přibýly v názvech tři prorektorů „záležitosti“. Z prorektora pro vědeckobadatelskou činnost se stal prorektor pro vědeckobadatelské záležitosti, z prorektora pro zahraniční styky prorektor pro zahraniční záležitosti a z prorektora pro organizaci a rozvoj prorektor pro organizační a rozvojové záležitosti. Pro prorektora pro studijní a pedagogické záležitosti se jeho specifikace měnit nemusela. Došlo tak i k významovému posunu: nejzávažnějším bylo nahrazení zahraničních styků zahraničními záležitostmi. Na rozdíl od jiných vysokých škol, kde dosud udržují, kultivují a rozšiřují zahraniční styky své školy, by se prorektor na UP měl zabývat jakoby děním ve světě, zahraničními záležitostmi.

Současné pojmenování prorektorů jde ještě dál, „záležitosti“ byly v jejich označeních předsazeny. Celkem logicky má UP prorektora pro záležitosti studentů (a studia). Studenti s ním jednají ve své věci, obracejí se na něho se svými (jednotlivými) problémy, záležitostmi. Méně pochopitelné jsou už „záležitosti“ vnějších vztahů, „záležitosti“ vědy, „záležitosti“ výzkumu, „záležitosti“ rozvoje, „záležitosti“ organizace apod.

Kupení abstrakt („záležitost vztahů“, „záležitost vědy“ atd.) nijak nepříspívá k srozumitelnosti. U pojmenování funkcí prorektorů navíc nechtěně vytváří dojem nesusťavnosti: vědecká činnost je na rozdíl od „záležitosti vědy“ kontinuální. Rozpad na záležitosti nemá obdobu v pojmenování ministerských náměstků ani prorektorů na jiných vysokých školách. Dokonce ministr zahraničních věcí, kde by se slovní spojení „zahraniční záležitosti“ dalo očekávat, má náměstků na dvoustranné vztahy (nikoliv pro záležitosti dvoustranných vztahů) a náměstků pro vnější ekonomické vztahy a prezentaci ČR (nikoliv pro záležitosti vnějších ekonomických vztahů). Pokud jde o vědu a výzkum, má UK prorektora pro vědeckou a tvůrčí činnost, ČVUT prorektora pro vědeckou a výzkumnou činnost a MU má jednoduše prorektora pro vědu a výzkum. Otázkou zůstává, proč na UP k tomuto neobratnému pojmenování funkcí prorektorů došlo. Motivem byl snad pokus dát názvům prorektorských funkcí jednotný slovní základ. Výsledkem je pouze pach úředničky.

-purista-

P. S.: Pojmenování ministerských náměstků při labilitě vlád na rozhraní let 2006–2007 nemusí v době, kdy tato poznámka v ŽUP vychází, již platit.

Pražské jaro olomoucké univerzity

Strana bude prostřednictvím svých orgánů dávat iniciativní podněty k rozvoji společenských věd a přispívat k jejich orientaci na důležité společenské problémy; do vlastního procesu tvůrčí vědecké práce však nezasahuje a opírá se tu o společenskou odpovědnost vědců samých.
Z Akčního programu Komunistické strany Československa přijatém na plenárním zasedání ÚV KSČ dne 5. dubna 1968

Motto v záhlaví dnešního příspěvku je sice psáno dobově strnulým newspeakem stranických sekretariátů, ale jeho obsah byl v dané době nevidaným liberalizačním programem slibujícím nastoupení cesty k emancipaci a autonomii českých a slovenských vysokých škol, jakož i k doposud neexistující svobodě vědeckého bádání. Není proto divu, že vysoké školy jako celek reformní pokus z druhé poloviny 60. let vítaly a všemožně jej podporovaly.

Vysoké školy právem spojovaly relativní společenské „oteplování“ druhé poloviny 60. let a zejména krátké období Pražského jara s nemalými profesními perspektivami. Proponovaná svoboda vědecké práce a absence dříve všudypřítomné ideologické ingerence umožňovaly propojit domácí badatelské aktivity s mezinárodním, zejména západním vědeckým světem. Růst společenské aktivity příslušníků akademických obcí posiloval jejich tradiční váhu ve společnosti a poskytoval naději na zlepšení jejich materiální pozice. Pro komunistické intelektuály z vysokých škol bylo navíc Pražské jaro jistým „očistným“ aktem a kritickou sebereflexí vlastních poválečných osudů; vždyť nemálo stranických intelektuálů nekriticky a nadšeně přijalo po roce 1948 komunistické ideje, aby se poté pustili do „kácení lesa“ za současného přehlížení „létajících třísek“.

První nesmělé kroky k odstranění centrálního řízení vysokého školství učinili již vysokoškolský zákon z roku 1966. V rámci implementace tohoto zákona se například uskutečnila nejen decentralizace hospodářsko-správní agendy z rektorátního centra na jednotlivé fakulty, ale také volby akademických funkcí (rektora, děkanů, prorektorů a proděkanů) příslušnými vědeckými radami. Na UP proběhla diskuse kolem obsahové i organizační reorganizace výuky marxismu-leninismu. V roce 1966 zvolený rektor Josef Metelka také usiloval o návrat prvního rektora UP Josefa Ludvíka Fischera na olomouckou akademickou půdu. Jeho úsilí však naráželo na krajně negativní stanovisko krajského stranického orgánu i příslušných orgánů Státní bezpečnosti, která nelibě kvitovala Fischerovu rostoucí veřejnou přednáškovou činnost a pokládala jeho aktivity za „velmi škodlivé ideologické působení“. A tak se J. L. Fischer vrátil na olomouckou univerzitu až 1. května 1968, kdy se společně s rektorem Metelkou objevil v kočáře taženém párem koní na olomoucké prvomájové manifestaci.

Ještě v roce 1967 zahájil tehdejší prorektor Jiří Lenfeld pokus o oborovou integraci ve snaze přetvořit katedrální strukturu v nadfakultní zařízení sdružující příbuzné obory. Tento náročný a ambiciózní projekt měl přispět nejen k hledání perspektivního odborného profilu olomoucké univerzity, ale také k maximalizaci jejího odborného a vědeckého potenciálu. Tehdejší univerzitní představitelé správně odhadovali směr připravované společenské reformy, která s sebou nesla i jisté konkurenční prvky a zejména důraz na kvalitu terciárního vzdělávání v tehdejší Československu.

Za počátek univerzitního Pražského jara je právem pokládána studentská manifestace 21. března 1968, na které vystoupili vedle tehdejšího ministra školství Jiřího Hájka také J. L. Fischer a zástupci stranických univerzitních organizací Josef Bieberle a Jiří Hřebíček; studenti zastupoval Václav Kolář. Právě tato manifestace přispěla k definitivnímu rozpadu Československého svazu mládeže na UP. Vysokoškolaři vytvořili na jednotlivých fakultách UP akademické rady, které se po vzniku Svazu vysokoškolského studentstva Čech a Moravy (jeho ustavující sjezd se konal v Olomouci ve dnech 25. až 26. května 1968) společně s dalšími studentskými spolky sdružily pod touto střešovou studentskou organizací.

Na počátku jara 1968 také začal aktivně pracovat celoškolský výbor KSČ. Ten především společně

s akademickými funkcionáři připravoval univerzitní akční program, jenž byl přijat koncem června 1968. Současně se univerzitní stranický orgán stal „tahounem“ reformního procesu v celém olomouckém regionu, když na březnové okresní konferenci KSČ ovládl tento stranický orgán tzv. „konzervy“ projevující svůj nesouhlas s reformním procesem.

Objevily se také první konflikty mezi stoupenci a odpůrci reformního hnutí. Na počátku dubna 1968 na lékařské fakultě ostře odsoudili předcházející vývoj olomoucké univerzity Vladislav Rapant, Pavel Lukl a Václav Losík. Především posledně jmenovaný se pustil do ostře polemiky s Jaromírem Hrbkem, který kritizoval obrodný proces (pokládal jej za „oportunismus a radikalismus“).

Olomoucká univerzita se rovněž pokusila o vznik nových fakult, a to fakulty farmaceutické a právnické. V květnu 1968 vzniklo bez vědomí rezortního ministerstva v Olomouci studium tzv. farmaceutické větve (studenti měli studovat příslušné obory na lékařské a přírodovědecké fakultě), které již v červenci „zatrhl“ ministr školství Vladimír Kadlec. Koncepce právnické fakulty vznikla na konci roku 1968 (podílel se na ní mimo jiné i bývalý studentský aktivista z let 1945–1946 Zdeněk Šprinc). Takřka přesně o rok později byl smeten z ministrova stolu i tento návrh. V říjnu 1968 se vrátila do Olomouce Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta, jež byla ze svazku UP násilně vytržena v roce 1950. Fakulta nebyla součástí UP, ale působila v Olomouci (výuka probíhala v arcibiskupském paláci a v kapitulum děkanství na Václavském náměstí) jakožto pobočka litoměřické bohoslovecké fakulty. Univerzitní představitelé z obnovy CMTF nadšení nebyli – zejména se obávali, že fakulta vnese požadavky na své bývalé budovy, které na sklonku šedesátých let UP užívala. Byla zde ovšem i nechuť ideologická. Olomoucká pobočka litoměřické bohoslovecké fakulty byla zrušena v polovině roku 1974. Tehdejší univerzitní vedení se při realizaci svých plánů na rozšíření olomouckého vysokého učení rozhodně nevyznamenalo, což platí zejména v případě snah o farmaceutickou fakultu, kde olomoucká koncepce (ustavení tzv. farmaceutické větve) byla výrazně regresivní a do značné míry popírala v té době již samozřejmou svébytnost samostatného farmaceutického oboru. Oba neúspěšné pokusy o vznik nových fakult

však zaostávaly zejména v nabídce kvalifikovaných vědeckopedagogických kádrů.

Krátké období univerzitního Pražského jara vlastně završil studentský májales. Euforie májalesových účastníků i desetitisíců přihlížejících olomouckých občanů symbolizovaly víru a naději v lepší budoucnost i těch občanů, jejichž zkušenosti s komunistickou stranou byly veskrze negativní. V červnu 1968 se studenti a jejich učitelé rozjeli na prázdniny; v září se vrátili do okupovaného města přeplněného sovětskými vojsky.

V polovině září 1968 obdrželo kolegium rektora ultimativní požadavky místního sovětského velitelství. Okupanti hodlali v případě incidentů vyvolaných studenty vojensky obsadit vnitřní město i samu univerzitu. Silná koncentrace sovětských vojsk v Olomouci a tzv. Hrbkova aféra radikalizovaly olomoucké vysokoškolačky v období listopadové studentské stávk. Bývalý dlouholetý olomoucký rektor a profesor neurologie Jaromír Hrbek podpořil 10. listopadu 1968 sešlost ultraradikálních bolševiků v pražské Lucerně, a zahájil tak svoji dráhu do činnosti rozhlasové stanice „Ftava“ (Vltava, stanice vysílala z prostoru Drážďan).

Nejnovější historické práce zcela právem pokládají za začátek tzv. normalizace srpnovou okupaci. Československá veřejnost a její představitelé i nadále předpokládali, že podstatná část reformních konceptů bude i nadále realizována. Tuto iluzi hýčkaly i akademické obce československých vysokých škol, které patřily k vůbec nejvýraznějším zastáncům reformně modernizačního proudu. Jenže od listopadové studentské stávky v roce 1968 se situace výrazně změnila a vysoké školy (zejména radikálně orientované studentské organizace) se ocitly pod permanentně se stupňujícím tlakem ze strany nastupujících normalizátorů.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP

Diskuse, názory, ohlasy

Tristní úděl doktorandů na českých VŠ aneb Nebýt, či být doktorandem? II

*Studenti tříletého interního (prezenčního) doktorského studia (DS) neboli doktorandů působí na UP několik stovek. Reprezentují na vysoké úrovni své katedry, obory, fakulty, univerzity i stát. Jsou obvykle po všech stránkách způsobilí jednou převzít štafetu od svých učitelů na VŠ pracovištích, vykonávat rozmanité, nanejvýš specializované a sofistikované činnosti nebo zastávat různé vysoce postavené funkce ve státní správě či komerční sféře. K tématu „doktorandi“ a „doktorské studium“ následují určitá fakta ve smyslu **CONTRA** et **PRO**.*

1 Proč doktorandem nebýt (CONTRA)

1.1 Neveselé finanční, životní a pracovní podmínky

Postavení doktorandů na VŠ i jejich životní podmínky požadavků na ně kladeným a nadějším v ně vkládaným zdaleka neodpovídají. Status doktoranda je poněkud rozporuplný. Doktorand je sice formálně studentem, prakticky je však spíše polostudentem a ještě spíše polopracovníkem a poločlenem katedry. Nemá však podepsanou žádnou smlouvu, nenese žádnou hmotnou odpovědnost. Nesmí proto ani zapisovat zápočty desítkám studentů (což působí značné potíže garantovi předmětu), ani vést seminární, bakalářské či diplomové práce (ke škodě smlouvy, studentů i přetižených „kolegů“ z jeho katedry). O vlastní pracovní čí jen počítací si může také nechat jen zdát.

Hodně času mu zabírá příprava na výuku a oprava testů průběžných i zápočtových, spolupráce na různých projektech jeho pracoviště a další „černá“ práce. Nej-

více času (cca 80 %) pohltí samostudium a samotná kvalitní a náročná, rozsáhlá vědecká práce (shánění a studium literatury, sběr a třídění materiálu, konzultace, konferenční a publikační činnost a mnohé jiné).

S tím se ovšem počítá. Nic to totiž neznamená ve srovnání s až tragikomickým finančním odměňováním doktorandovy práce. Za své nasazení je už několik let (od ledna 2004) na FF UP ohodnocen stipendiem v horentní výši 6 650 Kč měsíčně. Netřeba dodávat, že se zvýšily všechny pravidelné i příležitostné výdaje (ubytování, stravování, doprava aj.). Dříve či později, po dovršení 26 let [19 + (3 + 2) + 3 = min. 27 let], musí doktorand stejně jako jakýkoliv jiný zaměstnanec či OSVČ (= zvl. živnostníci) ještě odvádět státu zpět dnes cca 1 080 Kč. Hle, zde již není studentem, dočkal se tedy povýšení – ovšem zrovna tady se mu to jaksi nehodí a dlouhodobě nevyplácí.

Dokončení na str. 10

20. DUBNA

Prof. Benoit-Dominique de La Soujeole: *Otázky současné ekleziologie*. Přednáška. CMTF UP (Univerzitní 22).

Léčba neklidem. Koncert. Divadlo Tramtarie (Hynaisova 11), 20 hod.

20.–21. DUBNA

ECCE HOMO – (ne)mocný hráč zítřka. Terorismus, islamizace, střet kultur, výzvy budoucnosti. Česko-slovenská konference s mezioborovým dialogem. Divadlo hudby.

23. DUBNA

Mgr. T. Borovský, Ph.D. (Historický ústav FF MU, Brno): *F. Hrubý, Pekařův žák a pokračovatel*. Přednáška. Katedra politologie a evropských studií FF UP (Křížkovského 12), učebna 224, 15 hod.

24. DUBNA

Prof. J. Rachůnek, DrSc. (PřF UP): *Perfect RI-monooids*. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

RNDr. T. Fürst (PřF UP): *Richardsonova rovnice aneb Jak nemodelovat proudění v porézních prostředích*. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 202, 13.30 hod.

Přednáška o možnostech studia v USA. Filmový sál FF UP (Křížkovského 8), 14 hod.

Prof. J. Bouzek, CSc. (FF UK): *Mezikulturní dialog křesťanství a islámu*. Arcidiecézní muzeum, Mozarteum, 17 hod.

Sirup. Premiéra absurdní hořké komedie. Divadlo Tramtarie (Hynaisova 11), 19.30 hod.

Erasmus day. Projekt oslavující 20. výročí založení programu Erasmus. UC UP.

Irák aneb Cesta k podpoře občanské společnosti. Vyprávění o zkušenostech s projekty společnosti Člověk v tísni, o. p. s., UC UP, Filmový sál, 19 hod.

24.–25. DUBNA

Celostátní interpretační soutěž PdF ČR s mezinárodní účastí. UC UP a chrám Panny Marie Sněžné (varhanní sekce soutěže).

25. DUBNA

80. let respirační medicíny v Olomouci. Slavnostní přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci. LF UP, TÚ (Hněvotínská 3), 16 hod.

Othello (tragedie). Pohled na klasiku očima mladých tvůrců. Divadlo Tramtarie (Hynaisova 11), 19.30 hod.

Sportovní den Univerzity Palackého. Olomouc.

Der moderne Unterricht des Deutschen als Fremdsprache. Mezinárodní konference. Katedra německého jazyka PdF UP.

3 x 0 – regionální přednáškové odpoledne. Divadlo Hudby, Olomouc.

30 let Ústavu lékařské genetiky a fetální medicíny v Olomouci. Pracovní den. Regionální centrum Olomouc.

Kočka na rozpálené plechové střeše/Cat on a Hot Tin Roof, Richard Brooks. USA 1958. Filmový klub. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

26. DUBNA

Prof. J. Nauš, CSc. (PřF UP): *Measurements of leaf optical properties used for detection of pathogenic plant infection*. Odborný seminář oddělení biofyziky v roce 2007. PřF UP (tř. Svobody 26), učebna F8, 13.30 hod.

J. Pavlica: *Barevná krajina hudby*. Přednáška z cyklu Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů UP RCO, 17 hod.

Othello (tragedie). Pohled na klasiku očima mladých tvůrců. Divadlo Tramtarie (Hynaisova 11), 19.30 hod.

Nikdy nebylo líp/Never been better. Czech Filmz: Ivana Milošević, ČR 2006. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

27.–28. DUBNA

Co je to film? Co je to filmová věda? Kurzy pro veřejnost. UC UP.

-red-

Diskuse, názory, ohlasy

Tristní úděl...

Slevy na dopravu pozbude rovněž. S nějakými výhodami spojenými např. s levnějším ubytováním na kolejích (oproti běžným studentům) na tří-, dvou- nebo dokonce jednolůžkových pokojích, s výdaji na reprezentaci (pokus o vtíp) apod. nemůže počítat. ISIC a levnější obědy mu ale jako dalším studentům necháme, řekli si asi ti nahoře, aby nezačal reptat nebo – co horšího – nepošel hladý. Zainteresovaní představitelé státu (zvl. MŠMT a Parlament) i univerzity jsou zřejmě toho názoru, že doktorand, když už vydržel studovat oněch min. 18–19 let před nástupem do DS (ZŠ + SŠ + VŠ), ty tři roky již nějak přežít. Vždyť se již dávno naučil dobře šetřit.

Doktorandi u nás se statusem studenta mají zkrátka méně peněz než ten poslední, třeba i mladší, pomocný dělník nebo uklízečka. Jsou finančně diskriminováni stejně jako ještě před nedávnem účastníci povinné vojenské nebo civilní služby. Běžný člověk, kterému doktorand sdělí výši své almužny, si nepoklepe na čelo jen z úcty k VŠ či doktorandovi, udělá to ale za prvním rohem.

1.2 Příčiny neradostného stavu

Kdo za finanční podhodnocení a za ponižující postavení doktorandů může a koho tedy z toho obviňovat? Je to stát (úředníci MŠMT, zákonodárci Parlamentu), vysoké školy a fakulty vč. UP, nebo doktorandi sami, když se nebourí, nestávkují, se situací se smířili, přizpůsobují se jí a jen jí trpně přihlížejí? Svůj podíl odpovědnosti na situaci mají patrně všichni zúčastnění, avšak nerovným dílem (v důsledku svých pravomocí, kompetencí a možností spojených s vyvíjením tlaku na změny). Jasný rozbor objektivních příčin by měly podat právě uvedené vlivné subjekty. Jejich úhel pohledu zde nechci a ani nemohu suplovat.

Je nicméně nepopíratelné, že stát a VŠ umí výborně spolupracovat, pokud jde o přesouvání obrovských finančních částek (stamilionů) jako dotací školám za tisíce nově přijatých studentů během období již déle

trvajícího kvantitativního boomeru vysokého školství u nás, jeho zmasovění. Co je však paradoxní: na VŠ, zvl. v nižších ročnících, dočasně (někdy ovšem i několik let) pouze „přežívá“, „vegetuje“ a „prodlužuje si mládí“ mnoho slabých studentů, než odejdou. Tito tzv. studenti s vysokou „odebranou hodnotou“ nepochybně významně zatěžují a zneefektivňují celý systém (kapacitu učeben, učitele, výuku atd.). Kvalitu, a tudíž i konkurenceschopnost svých oborů tak pozvolna snižují. Doktorandi naopak své obory v určitých směrech bezesporu kultivují („vizitka, naděje a budoucnost katedry“, nové impulzy a přístupy, nové kontakty a poznatky, elán, práce přesčas a o víkendech apod.). Jejich prestiž tak drží a zvyšují. Zkrátka procentuální podíl kvalitativně slabých studentů (zvl. Bc. studia) a slabých doktorandů bude zcela nesrovnatelný¹.

1.3 Důsledky tristního stavu

Tato situace se ale v životě doktoranda tentokrát již nemůže neodrazit. Časté omílání toho, že může žít z grantů, je směšným, zavádějícím a až nehorázným tvrzením. Granty si lze v případě přijetí projektu přivydělat, nikoliv se jimi živit (výjimky možná existují v laboratorních týmech na PřF a LF). Otřepané tvrzení, že si může přivydělávat (nepočítám-li doplňování regálů v supermarketech apod.), vede zákonitě k tomu, co popisují o odstavec níže („univerzita na vedlejší kolejí“). A rodiče nelze využívat donekonečna, zvláště když už z nich mohou být důchodci. A co teprve, kdyby si doktorand či pozdější začínající pracovník VŠ vzpomněl mít rodinu, začít stavět (kdo mu dá hypotéku?) a vybavit si dům, jezdit pravidelně na dovolenou apod., zkrátka žít jako mnoho stejně (či mnohem méně) schopných lidí jako on? Je to opravdu dobře promyšlená a zrežirovaná tragikomédie, našťáust s malým počtem obětí, byť patrně nechtěných.

Doktorandi se tudíž časem, nezanechají-li studia zcela, rozdělí na tři skupiny.

Dokončení ze str. 9

V 1. skupině jsou asketičti, cílevědomí, houževnatí a velmi zdatní jedinci s největším a dlouhodobým pracovním elánem a výkonem, kteří naplno a oddaně pracují pro sebe a svůj obor. K tomu si sem tam, v rámci možností, něco přivydělají jinou prací. Ve 2. skupině jsou doktorandi s neschetnými jinými aktivitami, které doktoranda spolufinancují. Zároveň mu ale znemožňují věnovat se plně studiu a neplní stanovené povinnosti (někdy v důsledku vlastních selhání). Tito doktorandi pak prodlužují své studium, nebo se ocitají ve třetí skupině spolu s doktorandy jiného typu. Ve 3. skupině jsou většinou původní interní doktorandi, kteří přestoupili v průběhu studia na jeho externí formu. Donuceni nutnými podmínkami studia, začali současně pracovat v úplně jiné sféře. Velice zajímavé je pak ve světle těchto skutečností časté hořkování vedoucích představitelů univerzit, že DS dokončí mnohem méně interních studentů ve srovnání s externími.

Později tato neudržitelná situace často vede k tolik diskutovanému odlivu nejlepších mozků do komerční nebo státní sféry u nás či v zahraničí, a to jak po absolvování studia magisterského, tak doktorského. Zkrátka místo toho, aby doktorand konečně zastavil svůj propad do obrovské finanční ztráty, kterou nabral léty studia ve srovnání se svými vrstevníky např. ze SŠ, nebo i jen vycílenými („řemeslo má zlaté dno“), neřku-li podnikavými, nabere další veliký skluz. Ten už ovšem asi nikdy (leđa v příštím životě) nedožene (jistojistě zůstane-li dále a déle na VŠ s nástupním plátem pod 10 tisíc). A to i kdyby se nakonec asketicky zřekl ještě odchodu do důchodu (to už ale bude potřebovat desetinu peněz oproti začátkům).

Mgr. J. Gregor, Katedra slavistiky FF UP
Dokončení v příštím čísle.

¹ Ač nikoli soukromá, počíná si veřejná VŠ ryze podle tržních principů, a tak kvantita převládala kvalitou na celé čáře. Připomíná to situaci mnohých přetížných a potápějících se plavidel, známých z jižní Asie a Afriky.